

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel
T.a.v.: De heer E. Boerman
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Stadskantoor
Lubeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon 14 038
M.Oving@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Behandeld door Marco Oving

Datum 21 april 2021

Onderwerp Ontwerp Programma van Eisen concessie IJssel-Vecht

Geachte heer Boerman,

Op 18 maart 2021 ontvingen wij van u het Ontwerp-Programma van Eisen (hierna: ontwerp-PvE) voor de heraanbesteding van de openbaarvervoerconcessie IJssel-Vecht. Met deze brief willen wij graag reageren op dit ontwerp-PvE. Maar we beginnen met onze reactie op het participatieproces van deze aanbesteding.

Participatieproces

In de toelichting van het ontwerp-PvE wordt gesteld dat de gemeente tot uiterlijk 29 april 2021 kan reageren op het ontwerp-PvE. Dat betekent dat er geen ruimte is voor een uitgebreid participatieproces. Op 12 april ontvingen we een mail van de provincie dat de reactietermijn is verlengd tot 12 mei. Aangezien de verlengde periode in de meivakantie valt, biedt dat geen enkel soelaas.

Wij zijn teleurgesteld dat het huidige proces van de provincie geen ruimte laat om een uitgebreid participatieproces op te zetten. Wij vinden het erg belangrijk de gebruikers van het OV, zijnde onze inwoners, belangengroepen en gemeenteraad te consulteren over hun wensen ten aanzien van het OV. Dat dat nodig is, is wel gebleken bij de onrust die ontstond bij de invoering van de huidige concessie.

Wethouder Dogger heeft namens de gemeente ons ongenoegen over de beperkte ruimte voor het organiseren van het participatieproces in onze gemeente besproken in het Bestuurlijk Overleg West-Overijssel op 25 maart. De provincie gaf aan dat er 'geen ruimte' zit in het procedureproces. Onze inschatting is dat er op andere momenten slechts beperkte mogelijkheid resteert om te reageren op aanpassing van de plannen, zowel door de gemeente als door onze inwoners.

Wij vinden het een gemiste kans van de provincie om de participatie niet in de volle breedte te organiseren, zoals door onze gemeente zo vurig gewenst. Zeker nu we weten dat de looptijd 13 jaar is in plaats van de (gebruikelijk) 10 jaar en er zorg is over

Datum 21 april 2021

Ons kenmerk

de effecten van huidige coronacrisis op de toekomstbestendigheid en kwaliteit van het busvervoer in onze stad.

Wel hebben wij een (online) participatiebijeenkomst kunnen organiseren op 1 april met de vervoersraad, participatieraad, seniorenraad en Toegankelijk Zwolle. Deze partijen zien duidelijk het belang van participatie. Mede dankzij hun flexibele opstelling lukte het om binnen de reactietermijn van het ontwerp-PvE een bijeenkomst te organiseren. Belangrijkste punten die aan de orde kwamen zijn: de sociale functie van het openbaar vervoer is heel erg belangrijk; mensen moeten mobiel blijven. De aanwezigen vinden het een nadeel dat stadbussen vanuit de wijken veelal direct naar het station rijden en dat daar overgestapt moet worden voor andere bestemmingen (ziekenhuis, centrum). Het verslag van deze bijeenkomst is opgenomen in bijlage 1.

Verder heeft mevrouw Bron, inwonster van onze stad, een visie geschreven op het OV vanuit de reiziger. Wij onderschrijven haar visie van harte en willen die graag bij u onder de aandacht brengen. Wij hebben haar visie bijgevoegd als bijlage 2.

Terugblik vorige aanbesteding

De start van de nieuwe vervoerder Keolis zorgde in december 2020 voor veel onrust in onze stad. Door het strekken van buslijnen in met name Aa-landen en Holtenbroek, maar ook de Wipstrik, Berkum en ten dele voor Zwolle-Zuid, hadden in het bijzonder ouderen, sociale minima en minder mobiele mensen in onze stad geen (openbaar) vervoer meer tot hun beschikking. Ze konden op die manier niet meer deelnemen aan het maatschappelijk leven. Dat leidde tot veel reuring in de wijken en in onze gemeenteraad. In onze reactie van 24 maart 2020 op het RRReis-vervoerplan 2021 hebben we hier ook uitgebreid aandacht aan besteed. We waarderen dat de provincie de signalen van burgers en onze politiek serieus heeft genomen en nu voornemens is om de bus weer volgens de bestaande routes te laten rijden in de genoemde wijken.

De vorige aanbesteding van het openbaar vervoer (OV), ruim twee jaar geleden hebben wij een uitgebreide reactie gegeven op het toenmalige ontwerp-PvE. Wat ons betreft zijn de destijds benoemde punten nog steeds actueel. Daarom hebben wij onze toenmalige reactie integraal bijgevoegd als bijlage 3. Uiteraard verwachten we dat de provincie wederom op deze punten reageert.

In deze reactie, die een meer strategisch karakter heeft, beperken we ons tot drie voor ons wezenlijke punten om het openbaar vervoer op een adequate wijze te kunnen organiseren:

1. Sociale functie OV;
2. Ontwikkeelfunctie;
3. Evaluatie.

Recentelijk hebben wij ook kennisgenomen van de reactie van de Regio Zwolle op het ontwerp-PvE. De Regio Zwolle heeft een meer inhoudelijke reactie op lijnniveau gegeven. Deze reactie ondersteunen wij van harte.

Datum 21 april 2021

Ons kenmerk

1. Sociale functie OV

Wij grijpen deze reactie op het ontwerp-PvE aan, om onze zorg uit te spreken over de ontwikkelingen in het openbaar vervoer. Deze zorg delen we samen met onder andere gemeenten Apeldoorn, Deventer en Harderwijk, waar we intensieve contacten mee onderhouden betreffende het openbaar vervoer.

Vervoerders zijn opbrengstverantwoordelijk en hebben minder belang bij de sociale functie van het OV. (Stads)lijnen met weinig reizigers worden gestrekt of opgeheven. Hierdoor komen ouderen en kwetsbaren in een isolement terecht: ze kunnen niet meer zelfstandig blijven wonen en/of actief deelnemen aan het maatschappelijk leven in Zwolle. Dat vinden wij een onaanvaardbare ontwikkeling en wij hebben gemerkt hoeveel onrust dat met zich meebrengt in onze Zwolse samenleving. Voor onze gemeente is inclusie (iedereen kan meedoen in de samenleving) een van de kernwaarden voor onze inwoners.

Wij bieden de provincie aan om in gezamenlijkheid te zoeken naar duurzame oplossingen. Waarbij in onze ogen de provincie het initiatief dient te nemen, als verantwoordelijke partij voor het OV.

Mogelijk zijn er slimme combinaties te maken met het WMO-vervoer, daar denken wij graag actief over mee. Uit een recent onderzoek in de Regio Arnhem-Nijmegen bleek dat 1/3 van de WMO-reizigers ook gebruik zou kunnen maken van het regulier OV. Een uitdaging die een win-win situatie kan opleveren en in onze ogen het nader onderzoeken waard onder welke voorwaarden deze WMO reizigers dan van het OV gebruik kunnen maken.

In de provincies Groningen en Drenthe rijdt de 'hubtaxi' als vangnet voor het OV, zodat alle inwoners mobiel blijven. De hubtaxi is een taxisysteem waar reizigers voor OV-tarief van hun woonbestemming naar het dichtstbijzijnde OV-knooppunt (Hub) worden gebracht. Op het OV knooppunt kunnen zij overstappen op het reguliere OV of kiezen voor een vorm van deelmobiliteit. Ook de provincie Gelderland voert vanaf 1 januari een 'haltetaxi' in voor reizigers die geen alternatief hebben. In onze ogen is het invoeren van dit vervoerssysteem het onderzoeken waard in de provincie Overijssel.

Als andere duurzame oplossing zien wij het inzetten van vrijwilligers voor het vervoer. In Apeldoorn worden momenteel twee buurtbuslijnen opgezet, die ook een functie voor de stad hebben. Deze buurtbussen worden gereden met vrijwilligers. In Enschede is al een buurtbusvereniging actief die een aantal wijken bedient.

In alle gevallen ligt het initiatief wat ons betreft bij de provincie, maar wij denken zeker graag mee. Zonder een vangnet is het strekken of opheffen van buslijn voor ons onbespreekbaar.

In het ontwerp-PvE wordt gesteld dat de provincie de rust wil behouden op de stadslijnen, waaronder die van Zwolle door te eisen dat in het eerste concessiejaar de bestaande haltes worden aangedaan. Wij willen deze eis nog verder aanscherpen door

Datum 21 april 2021

Ons kenmerk

ook te eisen dat de bediening (frequentie) in het eerste jaar ongewijzigd blijft. Uiteraard geldt deze eis ook voor de stadslijnen in Holtenbroek en Aa Landen Noord.

2. Ontwikkelfunctie

De nieuwe concessie duurt 13 jaar in plaats van 10 jaar, zoals gebruikelijk. Wij juichen dat toe. Wel is het belangrijk te beseffen dat de (mobiliteits)wereld in sneltreinvaart aan het veranderen is, inclusief het openbaar vervoer. Hubs worden de komende jaren ontwikkeld, deelmobiliteit wordt steeds belangrijker en digitale ontwikkelingen gaan snel. Daarnaast zitten wij in een transitie waarbij wij anders gaan aankijken tegen de bereikbaarheid van onze stad. De auto hoeft niet meer tot in de haarvaten van het centrum door te dringen en een 12-meter bus wellicht ook niet.

Al deze ontwikkelingen hebben op termijn grote gevolgen voor de uitvoering van het busvervoer in onze stad. We moeten hier als gezamenlijke overheden blijven optrekken. Een concrete positieve ontwikkeling vinden wij het aanbieden van deelfietsen door de vervoerder op enkele grotere overstaplocaties, zijnde niet het station Zwolle. Hierbij denken wij aan locaties aan de rand van de (binnen)stad, zoals het Katwolderplein, rondom Oosterenk, of in de toekomst nabij Hessenpoort. Wij hopen dat dit een onderdeel kan worden in het PvE.

Verder vinden wij het belangrijk dat onze inwoners betrokken worden bij de ontwikkelingen in het openbaar vervoer. Wij zien dan ook een participatierol liggen bij de provincie en/of vervoerder, die verder gaat dan het consulteren van het reizigersplatform ROCOV. We denken graag mee hoe we dit onderdeel actief nader kunnen invullen de komende jaren. Die participatie door onze inwoners kan ook een onderdeel worden van het volgende punt: de evaluatie.

3. Evaluatie

Wij verwachten dat de provincie jaarlijks een reflectiemoment met de vervoerder organiseert, op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Een insteek zou kunnen zijn om dit gesprek te voeren met andere grote gemeenten met een (soort van) stadsdienst, zoals onder andere de gemeenten Apeldoorn en Deventer.

Hiermee geven we aan de vervoerder een signaal af dat we omissies in de dienstregeling serieus nemen en in gezamenlijkheid gaan oplossen. De provincie is, als verantwoordelijke voor het openbaar vervoer, de organisator van deze reflectiemomenten.

In het ontwerp-PvE is opgenomen dat er een driejaarlijkse evaluatie volgt. Het lijkt ons een prima uitgangspunt om grotere wijzigingen in lijnvoering en dienstregelingen eens in de drie jaar door te voeren.

Tot slot wensen wij u veel succes toe bij het vervolg van deze aanbesteding. Wij beseffen dat we in een enerverend tijdperk leven met Covid-19, die ook een grote impact heeft op de toekomst van het busvervoer. Juist daarom blijven wij graag nauw betrokken bij de ontwikkelingen.

Afgewogen

Datum 21 april 2021
Ons kenmerk

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom